

Cap a un urbanisme saludable

Avui sí, avui ho farà. Després de mesos i mesos de llegir a la premsa i escoltar a la ràdio i televisió com metges, consellers i ministres del ram adverteixen una vegada i una altra dels beneficis de l'exercici físic i dels hàbits saludables i de la perffidia que amaga el sedentarisme, en Daniel s'ha decidit a fer una mica d'esport: anirà a córrer. S'ho ha hagut de pensar força, i ha triat córrer quasi per eliminació. No té cap club esportiu a prop, i tot i que en un solar del barri l'Ajuntament va prometre'n un de públic, al final els habitatges van menjar-se gairebé tot l'espai. Els de titularitat privada, d'altra banda, tenen un preu prohibitiu. A ell li agradaria anar a treballar en bicicleta, però la manca de carrils habilitats i l'excés de fum i trànsit l'han fet desdir-se'n. Córrer tampoc no serà fàcil: no hi ha cap parc per la zona i les voreres són molt estretes; a l'hora de dissenyar-les els cotxes van guanyar la partida. Tot i això, és l'única opció que li queda per fer una mica d'esport. Abans encara passejava pel barri. El fet d'anar de botiga en botiga, per fer les compres, convidava a caminar. Ara, però, amb l'obertura del gran centre comercial, molts petits comerços han tancat i ell també aprofita i va als grans magatzems, on té pàrquing gratuït i pot omplir el rebost per a molts dies. Conscient de la necessitat de fer ni que sigui una mica d'exercici, a vegades pujava les escales de la feina a peu. A la nova oficina, però, només es pot pujar amb ascensor i les escales queden per si mai hi ha una emergència. Tot i això, no es queixa, pitjor ho té la dona: l'han traslladat fora de la ciutat i ha de perdre una hora per trajecte: a més de contribuir a la contaminació atmosfèrica, es passa dues hores asseguda sense moure's i li queda molt menys temps lliure en què encabir alguna pràctica esportiva.

La salut pública, al centre. Tots aquests no són més que alguns dels

La trama urbana i els equipaments esportius poden convidar a fer esport o arrossegat els veïns al sedentarisme. Les Jornades de Planificació Urbana Saludable, celebrades a Barcelona el 16 d'octubre, han reunit economistes, arquitectes, polítics i metges per parlar-ne.

exemples que mostren l'impacte que les iniciatives polítiques i els canvis socials acaben tenint en la salut, per molt poca relació que a priori sembla que hi hagi. "Tota mesura política té un efecte més o menys directe en la salut de les persones. Per això, el nostre objectiu és que aquesta sigui un element estructural a l'hora de governar. L'impacte sobre la salut ha de ser una de les variables de qualsevol planificació urbana i la modificació o conservació dels espais ha de ser una oportunitat per millorar la salut individual i col·lectiva", explica Antoni Plasència, director general de Salut Pública de la Generalitat de Catalunya. El Departament de Salut ha estat un dels participants en la jornada "Planificació urbana saludable", que es va celebrar a Barcelona el 16 d'octubre, i ha reunit economistes, arquitectes, polítics i metges amb l'objectiu de compartir experiències sobre com millorar la integració dels aspectes de salut en les polítiques d'ordenació

de l'espai i el territori. "Quan es fa una política en planificació, també s'està fent a favor o en contra de la salut, per tant, aquest és un factor que hem de tenir sempre en compte", afegeix Enric Llorca, alcalde de Sant Andreu de la Barca (Baix Llobregat), i president de la Xarxa Espanyola de Ciutats Saludables, que agrupa unes 120 poblacions que han mostrat el ferm propòsit d'engegar projectes perquè els seus ciutadans gaudeixin d'una millor salut. Plasència és de la mateixa opinió que Llorca: "No podem dir a la gent que ha de caminar pel seu bé i després posar-los-ho difícil amb carrers plens de trànsit i fums. Les iniciatives públiques han de ser un element que faciliti les decisions individuals cap a una bona salut."

L'objectiu final és que la salut pública escali posicions en l'agenda dels líders polítics i n'arribi a ocupar la primera pàgina, i "contamini" totes les lleis que es facin. Així, tot i que iniciatives com la llei del tabac són molt aplaudides pels

experts, no són suficients. A l'hora de prendre decisions en cultura, educació, indústria, justícia i transport, també s'han de tenir en compte les repercussions sobre la salut. Promoure el transport públic i posar menys facilitats de mobilitat al cotxe reduiria la contaminació acústica i atmosfèrica, i, de retruc, les patologies associades. Una millor educació sobre hàbits saludables i alimentació sana als nens i joves evitaria malalties una vegada arribessin a adults. De la mateixa manera, diversos estudis han establert que la pràctica esportiva no solament millora la salut per si mateixa, sinó que afavoreix l'abandonament dels mals hàbits, com el tabac o l'alcohol, i en el cas dels joves, pot servir per allunyar-los del consum de drogues.

La llei de barris. Massa vegades totes aquestes iniciatives queden en una mera declaració de bones intencions. De fet, aquest és sens dubte un fenomen semblant al que succeeix amb la temàtica ambiental. Des de fa força anys, molts ajuntaments s'han decidit a promoure iniciatives que duguin, a poc a poc, a uns nuclis urbans sostenibles i respectuosos amb l'entorn i que fins i tot disposin d'una Agenda 21, on es concreten els reptes i els compromisos que s'han d'afrontar. Malgrat tot, a l'hora de la veritat acaben primant altres interessos. No és aquest el cas del projecte "La salut als barris", en el marc de la llei de barris. Liderada pel Departament de Política Territorial i Obres Públiques, la norma pretén la millora urbanística en zones de necessitat especial. "Per primer cop, en totes les reunions per decidir quines intervencions calia fer, hi havia una persona que tenia cura de l'impacte en la salut", assegura Plasència. En aquest cas, s'ha posat atenció a llimar les desigualtats en salut provocades per raons culturals, d'edat o gènere. Per a Plasència, "s'han estudiat les necessitats concretes del lloc i s'han engegat programes de prevenció i promoció de la salut i s'han millorat els equipaments i els serveis d'atenció primària. És un molt bon exemple de col·laboració intersectorial per actuar localment en la millora de la salut d'una població aprofitant les polítiques de planificació urbana".

Anna Ferrer